

אספרה שמך לאחי

♦ ו' אדר ב' תשפ"ד ♦

והנה בעודו עורך את החשבון על כל דבר ודבר, חסרו מן המשקל אלף ושבע מאות וחמשה ושבעים שקלים, ושכח משה, ולא היה יודע, מה עשה מהם, כיון שהוויים היו מכוסים בעמודים ולא היו נראים, עד שיצאה בת קול ואמרה לו; שעשה בזה וויים לעמודים, לכן הרים משה רבינו את קולו ואמר בקול רם; וְאֶת־הָאֶלֶף וְשִׁבְעֵי הַמְּאוֹת וְחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים עָשָׂה עָשָׂה וְיָיִם לְעַמּוּדִים וְצָפָה רְאִישֵׁיָם וְחִשַּׁק אֹתָם.

וכיון שחשדו את משה רבינו על דבר הווי"ם באו הווי"ם לפני ה' ובקשו להוציא אותם מהחשד, לכן תקנו שכשיהודי קורא את שמע, ולא שמע מהחזן את הסיום; ה' אלקיכם אמת, וחסר לו שלש תיבות למנין רמ"ח תיבות של קריאת שמע, ישלימו על ידי שיאמר וְיִצְיִב וְנִכּוֹן וְקָיָם וְיִשָּׁר וְנִאֱמָן וְאֶהוֹב וְחִבִּיב וְנִחְמָד וְנִעִים וְנִרְאָ וְאֲדִיר וְמִתְקָן וְמִקְבָּל וְטוֹב וְיָפָה וכו', שבחמשה עשר תיבות אלו המתחילות באות וויי שמספרו שש, שחמשה עשר פעמים שש עולה תשעים, ושם ההווי"ה עולה עשרים ושש ועם ד' אותיותיו עולה שלשים, וג' פעמים שלשים עולה תשעים, הרי שמכוין בחמשה עשר ווי"ן לג' שמות להשלים רמ"ח תיבות, ותיקנו כך בשביל הפגם שנפגמו הווי"ם במה שחשדו את משה רבינו

♦ אלה פקודי המשכן ♦

כבר כשלשה חדשים עובדים על מלאכת המשכן בחזרה ובשמחה, והנה הגיע היום המיוחל כ"ה בכסלו נשלמה המלאכה, והנה ידוע שעל פי ההלכה בכל קופת צדקה, צריך להיות לכל הפחות שני אנשים שיהיו ממונים על הקופה, כך אמרו חכמינו זכרונם לברכה; אין עושין שררה על הצבור פחות משנים, ומדוע זה נחשב שררה? כיון שאם לא היו נותנים מנדבת ליבם, היו יכולים על פי הדין למשכנם בעל כרחם, כלומר לקחת מהם משכון, עד שיתנו, כ הרי יכולים להכריח לבנות בית כנסת, ובוודאי בניית המשכן, אלא שהם נתנו מנדבת ליבם, ונהגמרא לומדת דין זה מהפסוק; וְהֵם יִקְחוּ אֶת הַזָּהָב וגו' מי זה "הם" לשון רבים, זה

בצלאל ואהליאב, כי עיקר המלאכה במשכן היה על ידי בצלאל, ולמה צירפו עמו את אהליאב, זה כדי שיהיו שני ממונים, וכיון שצריך בקופת צדקה שני ממונים, הרי אם אחד ישנה ויגבה את הצדקה לבדו בלא השותף יביא עצמו לידי חשד, אבל מצינו בתורה גזבר אחד שה' יתברך מינה אותו להיות גזבר יחידי מעל כולם, וזה משה רבינו ככתוב; אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁפַּן הָעֵדֻת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה כִּי הָיָה מֹשֶׁה הַצַּדִּיק נֹאמָן עַל פִּי הַגְּבוּרָה, שנאמר; בְּכָל בֵּיתִי נִאֱמָן הוּא, ובני ישראל היו מביאים אליו את הנדבות שנאמר; וְהֵם הֵבִיאוּ אֵלָיו עוֹד נְדָבָה בַּבֶּקֶר בַּבֶּקֶר, ובכל זאת בענוותנותו לא עסק בעצמו במלאכה אלא קרא לאחרים, בְּיַד אֵיתָמָר בִּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, וגם כשנגמרה מלאכת המשכן, קרא לאחרים ואמר להם בואו ואני עושה לפניכם חשבון, ולמה עשה כן, כיון ששמע ליצני הדור מדברים מאחוריו, ואחד אומר לחבירו הנה אתה רואה, לא בחינם התעשר משה, הרי הוא שלט בכל נדבות המשכן, כבר לא פלא למה הוא עשיר, כיון ששמע כך, התחיל לערוך להם חשבון על כל הנדבות, להוציא עצמו מהחשד.

♦ ויביאו את המשכן אל משה וגו' ואת לחם הפנים: ♦

כשנגמרה המלאכה הביאו את הכל, אל משה רבינו, את עצם האהל; היריעות, העמודים, האדנים, וכו', וגם כל הכלים, המזבח, המנורה וכו' וכו', והנה כמובן שכל זה רק הכנה לבנייתו, ולכן לא הביאו קרבנות, ובכן מה נפלא שבין הכלים שהביאו אל משה הביאו גם לחם הפנים, שאין זה ממלאכת הבנייה ולא חלק מהכלים, אלא זה מנחה

1. בבא בתרא ח.; ועיין נמוקי יוסף דהכוונה לבצלאל ואהליאב, ובפנים יפות בתחילת הפרשה פי' דאהליאב מפני החשד.

2. עיין ט"ז יו"ד רנ"ז א' דבעצם אין מחשבין ונאמן אלא שצריך שנים מפני השררה וזה ששינה הוי ריעותא ומביא עצמו לחשד.

3. תנחומא פרק ה, רבה נ"א ו', ובפ"ל מהר"ז בשם הזהר.

4. ספר המנהיג סי' ל"ט הובא בא"ר סי' ס"א ס"ה, ומ"מ כתוב בזהר והובא בב"י שאם אינו שומע מהש"ן הוי בכלל מעוות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות, כלומר אף על פי שכוון בט"ו ווי"ן לג' שמות מ"מ אינו כל כך מצוה מן המובחר כמו שקורא עם הצבור ושומע מפי השליח צבור אלו השלש תיבות ה' אלהיכם אמת להשלים הרמ"ח שהם ג"כ ג' שמות, דאמת ג"כ שם מן השמות הוא, וזהו חסרון לא יוכל להמנות כלומר חסרון הג' תיבות לא יוכל להמנות להשלים רמ"ח כשאר ציבור. [והנה בקריאת שמע יש רמ"ח תיבות כמנין אבריו של אדם, והקורא קריאת שמע כתיקונה, כל אבר ואבר נוטל תיבה אחת ומתרפא בו, ודא היא רפאות תהי לשריק, ומשמע שיש ג' אברים שא"א ליחיד לתקנו ולקבל רפואתו אלא ע"י כח הציבור, ויש לברר אלו איברים הם המכוונים לג' תיבות ה' אלקיכם אמת שצריך לזה כח הציבור]

שנולד בו אברהם אבינו, ועתיד הקדוש ברוך הוא לשלם לו, בחנוכת המקדש השלישי שיהיה בחודש חשוון.

פִּינּוֹן 7 שְׁגָמְרוּ מְלֹאכֶת הַמִּשְׁכָּן, הָיוּ יוֹשְׁבֵיין וּמְצַפִּין אִמְתִּי תְבֹא שְׁכִינָה וְתִשְׁרָה בוֹ, וְהָיוּ מְצַטְעָרִין הַכֹּל מִפְּנֵי שֶׁלֹא שָׁרְתָה שְׁכִינָה עֲלֵינוּ. מָה עָשׂוּ. הֲלָכּוּ לָהֶם אֶצֶל חֲכָמֵי לֵב, אָמְרוּ לָהֶן, וּמָה אַתֶּם יוֹשְׁבֵיין, הֲעֵמִידוּ אֶתֶם אֶת הַמִּשְׁכָּן וְתִשְׁרָה שְׁכִינָה בֵּינֹתֵינוּ. הָיוּ מְבַקְּשִׁים לְהֵעֲמִידוֹ, וְלֹא הָיוּ יוֹדְעִין וְלֹא יְכוּלִין לְהֵעֲמִידוֹ. וּכְשֶׁהֵן חוֹשְׁבֵיין לְהֵעֲמִידוֹ, הוּא נוֹפֵל. מִיָּד הֲלָכּוּ לָהֶם אֶצֶל בְּצֻלָּאֵל וְאַהֲלִיאָב, אָמְרוּ לָהֶם, בּוֹאוּ אִתְּם וְהֵעֲמִידוּ הַמִּשְׁכָּן שְׂאֵתֶם עֲשִׂיתֶם אוֹתוֹ, שְׂמָא עַל יְדְכֶם רָאוּי לְעֻמָּד. מִיָּד הִתְחִילוּ לְהֵעֲמִידוֹ וְלֹא יָכְלוּ. הִתְחִילוּ מְסִיחִין וּמְרַנְּנִין וְאוֹמְרִים, רָאוּ מָה עָשָׂה לָנוּ בֶן עֲמָרָם שֶׁהוֹצִיא אֶת מְמוֹנָנוּ בְּמִשְׁכָּן הַזֶּה וְהִכְנִיס אוֹתָנוּ לְכָל הַטָּרַח הַזֶּה וְאָמַר לָנוּ פִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹרֵד מִן הַעֲלִיּוֹנִים וְשׁוֹרָה בְּתוֹךְ יְרִיעוֹת עֲזִים, וְאָמַר, וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכֶם.

וְלָמָּה לֹא הָיוּ יְכוּלִין לְהֵעֲמִידוֹ? בִּשְׁבִיל שֶׁהָיָה מִשָּׁה מִצַּר עַל שֶׁלֹא נִשְׁתַּתְּףָה הוּא עִמָּהֶן בְּמְלֹאכֶת הַמִּשְׁכָּן. שֶׁהָרִי הִנְדָּבָה נִתְּנָה עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל, וְהַמְּלֹאכָה נַעֲשִׂית עַל יְדֵי בְּצֻלָּאֵל וְאַהֲלִיאָב וְחֲכָמֵי לֵב. וְלִפִּי שֶׁהָיָה מִשָּׁה מִצַּר, הָעֲלִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵהֶם וְלֹא הָיוּ יְכוּלִין לְהֵעֲמִידוֹ. פִּינּוֹן שֶׁטַּרְחוּ עֲבָדוֹ וְנִסּוּ עַד שֶׁהִטִּיחוּ פְּנֵיהֶם וּבְכָל זֹאת לֹא הָיוּ יְכוּלִין לְהֵעֲמִידוֹ, נִכְנְסוּ כָּל יִשְׂרָאֵל אֶצֶל מִשָּׁה, אָמְרוּ, מִשָּׁה רַבְּנוּ, כָּל מָה שְׂאֵמַרְתָּ לָנוּ עָשִׂינוּ, וְכָל מָה שֶׁצִּוִּיתָנוּ לַתֵּן וְלִהְיוֹצִיא נִתְּנוּ הַכֹּל, וְהָרִי כָּל הַמְּלֹאכָה לְפָנֶיךָ, שְׂמָא חֲסַרְנוּ שׁוֹם דְּבָר אוֹ וְתַרְנוּ עַל כָּל מָה שְׂאֵמַרְתָּ לָנוּ, רָאָה הַכֹּל לְפָנֶיךָ. וְהָיוּ מְרַאֲיוֹן לוֹ כָּל דְּבָר וְדְבָר, שֶׁנֶּאֱמַר, וַיְבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מִשָּׁה וְגו'. וְכַתִּיב, וַיֵּרָא מִשָּׁה אֶת כָּל הַמְּלֹאכָה וְגו'. אָמְרוּ לוֹ, לֹא כָּה וְכָה אֵמַרְתָּ לָנוּ לַעֲשׂוֹת. אָמַר לָהֶם, הֵן. וְכֵן עַל כָּל דְּבָר וְדְבָר. אָמְרוּ לוֹ, וְאִם כֵּן לָמָּה אֵינֹו עוֹמֵד, שֶׁהָרִי כָּבֵד וְנִצְטָעְרוּ בְּצֻלָּאֵל וְאַהֲלִיאָב וְכָל חֲכָמֵי לֵב לְהֵעֲמִידוֹ וְלֹא הָיוּ יְכוּלִין. וְהָיָה מִשָּׁה מִצַּר עַל דְּבָר זֶה, עַד שֶׁאָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשָּׁה, לִפִּי שֶׁהָיִית מִצַּר שֶׁלֹא הָיָה לָךְ עֲשִׂיָה וְלֹא חֶלֶק בְּמְלֹאכֶת הַמִּשְׁכָּן, לְפִיכָּה לֹא יָכְלוּ אוֹתָן חֲכָמִים לְהֵעֲמִידוֹ, בְּשִׁבְלֶךָ, כִּדִּי שֶׁיִּדְעוּ כָּל יִשְׂרָאֵל, שְׂאֵם עַל יְדֶךָ אֵינֹו עוֹמֵד, שׁוֹב אֵינֹו עוֹמֵד לְעוֹלָם, וְאֵינִי כוֹתֵב לוֹ הַקְּמָה אֶלָּא עַל יְדֶיךָ, שֶׁנֶּאֱמַר, וַיְקַם מִשָּׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן.

שמביאים בכל שבוע בשבת קודש ומונח על השולחן משבת לשבת, עם שני בזיכי לבונה, וכשמקטירים את הלבונה על המזבח מחלקים את לחם הפנים לאכילת הכהנים, ובכך כעת בגמור מלאכת המשכן, נמצא גם לחם הפנים, ומה עשו עמו הרי כעת רק כ"ה כסלו והקמת המשכן היה רק בר"ח ניסן, וכי לא התקלקל במשך שלשה חדשים, אלא 5 שנים גדול נעשה לו, לא רק שלא התקלקל, אלא שנשאר חם כבשעת האפייה עד ר"ח ניסן ואז הניחה על השולחן במשכן עד שבת, ואכלוהו הכהנים. וכיון שהיה בעשיית לחם הפנים אומנות מיוחדת לכן בפעם הראשונה נעשה ע"י בצלאל יחד עם כל מלאכת המשכן.

♦ וַיְבָרַךְ אֶתֶם מִשָּׁה ♦

כשראה משה רבינו את כל המלאכה שעשו הכל כמו שציוה ה', בירך אותם, ומה היתה הברכה? 6 אמר להם יהי רצון תשרה שכינה על מעשה ידיכם, כשם שנתעסקתם במלאכת משכן ושרתה שכינה על מעשה ידיכם כך תזכו ותבנו לפניו בית הבחירה ותשרה שכינה על מעשה ידיכם ובני ישראל אמרו; ויהי נועם י"י אלקינו עלינו וגו':

♦ בְּיוֹם הַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ תִּקְיִם ♦

בכ"ה בכסליו נגמר מלאכת המשכן, אבל לא הוקם מיד אלא היה מקופל, עד אחד בניסן, כמו שכתוב ביום החדש הראשון באחד לחדש תקים את משכן, והיו בישראל ממלמלים, ומדברים על משה, לומר; למה לא הוקם מיד, אולי היה במלאכה איזה חטא, אבל הקב"ה רצה לערב שמחת המשכן, בחדש שנולד בו יצחק, אמנם חודש כסלו הפסיד שהרי נגמרה בו המלאכה, ולא עשו בו חנוכה, אמר הקדוש ברוך הוא עלי לשלם, ומה שילם לו הקדוש ברוך הוא חנוכת חשמונאי. וכמו כן בבניית בית המקדש הראשון ע"י שלמה המלך נגמרה המלאכה בחודש מרחשון ולא עשו בו חנוכה עד חודש תשרי לשנה הבאה כי רצה הקב"ה לערב שמחת בית המקדש בחודש

5. העמק דבר פסוק ל"ו, ומהר"ל דסקין
6. תוספתא מנחות פ"ז
7. תנחומא פרק יא

עיצוב ועימוד: בהירות
b65271000@gmail.com

ניתן להשיג בטל': 053-314-1925
ובמייל: wa052052@gmail.com